

ДОЛИНА

Івано-Франківська область

КЛЮЧОВІ ОБ'ЄКТИ

- 1) церква Різдва Пресвятої Богородиці;
- 2) Долинський краєзнавчий музей Тетяни і Омеляна Антоновичів «Бойківщина»;
- 3) Музей-криївка повстанської звитяги;
- 4) костел Різдва Пресвятої Діви Марії;
- 5) Долинська солеварня Саліна.

ОПИС КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Місто умовно поділяється на частини: Стара Долина, Брочків (Нова Долина) і Городок.

У Старій частині розташовані найдавніші будівлі та пам'ятки: найстаріший навчальний заклад міста – Гімназія № 1 (1904);

Об'єкти духовної культури: римокатолицький костел Різдва Діви Марії (1835), грекокатолицька церква Різдва Пресвятої Богородиці (1896–1904), яку освячував митрополит Андрей Шептицький. Історичною пам'яткою є й будівля колишньої синагоги (1897). Також розташовані Народний дім (XIX-XX ст.); пам'ятник Героям Другої світової війни.

Унікальною локацією Старої Долини є приміщення сільзаводу, який сьогодні перебуває в напівзруйнованому стані.

У новій частині міста розташований Долинський краєзнавчий музей Тетяни й Омеляна Антоновичів «Бойківщина» (заснований 5 вересня 2003). Його експозиція складається з п'яти основних відділів:

- Кімната родини Антоновичів;
- Історія;
- Побут та етнографія;
- Бойківська хата;
- Відділ сакральних пам'яток.

ОБ'ЄКТИ СПІЛЬНОЇ БАГАТОНАЦІОНАЛЬНОЇ ТА БАГАТОКУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Синагога (зведена єврейською громадою 1897 року, яка в той час налічувала 1980 осіб. 1942-го фашисти знищили євреїв, синагогу пограбували й перетворили на склад зерна. Нині приміщення використовується як молитовний дім євангельських християн-баптистів).

Костел Різдва Пресвятої Діви Марії (будівництво му-

рваного костелу припадає на 1835 рік. Благословив зведення ксьондз Томас Левандовський. Довідка: після заснування римо-католицької парафії 1426 року місцеві звели ще один дерев'яний костел у передмісті, проте сучасним історикам невідомо, де точно).

ПОРАДИ ТУРИСТАМ

1. ТЦ «Бойківщина»: м. Долина, вул. Грушевського, 11. <https://sites.google.com/site/ticbojkivshchyna/about-us>

2. Відділ інвестицій і туризму: м. Долина, просп. Незалежності 5, к. 8.

<https://www.facebook.com/groups/246303652459114/>

Долина має значний туристичний потенціал, який становлять історичні, культурні й природні об'єкти: «Медова алея» зі світловим фонтаном; Краєзнавчий музей Тетяни та Омеляна Антоновичів «Бойківщина» (<http://museum.dolyna.info>); Музей-криївка Повстанської звитяги; міський став і парк; ФГ та сироварню «Еко-Карпати» (козячі сири), яку можна відвідати за попередньою домовленістю (<https://eko-karpaty.agrobiz.net>); лабораторія й плантація лохини «Долина Агро» (<http://www.dolyna-agro.com.ua>).

Неподалік від міста розташовуються низка популярних місць: монастир ЧСВВ у с. Гошів (<http://www.osbm-hoshiv.in.ua>); у цьому ж напрямку далі – давнє місто Болехів, ще далі – пам'ятка природи загальнодержавного значення Скелі Довбуша неподалік с. Бубнище). У селі Вігода – Карпатський трамвай (<https://greentrain.com.ua>) та унікальний інтерактивний музей – Центр спадщини Вигодської вузькоколійки (<https://vyhoda.com.ua/ua/>)

Місто розташоване на відстані 58 км від Івано-Франківська, є автобусне сполучення.

ЩО ПОЧИТАТИ ПРО МІСЦЕВІСТЬ ТА ПАМ'ЯТКИ

Долина. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Долина_\(місто\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Долина_(місто)).

Кращі панорамні фото Долини // Офіційний сайт Долинської міської ради. URL: <https://dolyna.if.ua/krash-chi-foto-dolyny/>

Портал відкритих даних: Долинська міська об'єднана територіальна громада.

URL: <https://opendata.dolyna.if.ua/>

ДОЛИНСЬКА СОЛЕВАРНЯ «САЛІНА»

Пам'ятка архітектури
національного значення

Тип об'єкта: Споруди
Вид об'єкта: Історична
Сучасна адреса: 77500, Івано-Франківська обл., м. Долина, вул. Оболонська, 11-А
Геолокація: 48.964975, 24.013361
Датування об'єкта: 1470 р. (приблизно)
Стан пам'ятки: Аварійний стан (пам'ятка фактично зруйнована)

ІСТОРИЯ ОБ'ЄКТА

Датою відкриття соляних джерел в околицях Долини деякі науковці вважають 979 рік. Перші письмові згадки про промисел датуються 1474 роком.

Згадка про солеваріння в місті міститься в документі, яким 1525-го король Зигмунт I, поновлюючи місту Магдебурзьке право, установив ярмарки й дозволив міщанам виробляти сіль у таких кількостях і якості, як у Коломиї, і продавати її жителям тих земель, які здавна її споживали, без шкоди для коломиїської ропи (Белінський М. Старовинна Польща. Варшава, 1884. Т. 2. С. 616).

Уже на початку XIX ст. Долинська солеварня була великим підприємством, на якому працювало 82 робітники: сторожі, гайдуки, водники, ковалі, виварювальники, боднарі.

Воду на саліну було проведено водогоном з озера, труби були дерев'яними. 1898 року велика пожежа знищила комплекс, а 1904-го відбулося відкриття нової солеварні, руїни якої збереглися до нашого часу.

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА ЦІННІСТЬ ПАМ'ЯТКИ

Саме з видобутком солі пов'язане виникнення Долини, солеварня є матеріальною частиною історії міста.

ЯК ОБ'ЄКТ ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ СЬОГОДНІ

Об'єкт не використовується, проте планується реалізація масштабного будівництва лікувально-оздоровчого бальнеологічного комплексу.

ЯК ВІДВІДАТИ

Вхід вільний.
Споруди сільзаводу.

ПРОЄКТИ ТА ІНІЦІАТИВИ, СПРЯМОВАНІ НА АКТУАЛІЗАЦІЮ ОБ'ЄКТА

Стратегічний проєкт «Розвиток бальнеологічного (SPA) туризму в місті Долина, на основі використання лікувально-оздоровчих властивостей соляної ропи з родовища «Барбара» (<http://dfrr.minregion.gov.ua/Project-annotation-full?PROJT=3449>).

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

110-річна Долинська солеварня перебуває у жалюгідному стані. URL: <https://vikna.if.ua/news/category/if/2015/12/12/45778/view>.

Долинська солеварня (Саліна). URL: <https://opendata.dolyna.if.ua/kul-tura/pam-yatky-arhitektury/salina/>

Долинська солеварня «Саліна» URL: <http://ww2.if.gov.ua/dolynska/ua/10933.htm>.

ВІДЕО

Політ над Долиною (Богдан Ленігевич).
URL: https://www.youtube.com/watch?time_continue=284&v=xgckf9Lk768&feature=emb_title

Місто Долина (Василь Гошовський).
URL: <https://www.youtube.com/watch?v=HZ6kCrICG0>